

പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ പരിപാലന ചട്ടങ്ങൾ, 2016

The Plastic Waste Management Rules, 2016 (Central Rules)

കൈപ്പുസ്തകം

(27-04-2023 വരെയുള്ള ഭേദഗതികൾ സഹിതം)

തയ്യാറാക്കിയത്

സി.എസ്.സനോഷ്

പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ പരിപാലന ചട്ടങ്ങൾ, 2016

The Plastic Waste Management Rules, 2016

അതിവേഗത്തിലുള്ള നഗരവത്കരണവും വികസനവും പ്ലാസ്റ്റിക് ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ ഉപയോഗം വർദ്ധിക്കുവാനും അതുവഴി പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യങ്ങൾ വർദ്ധിക്കുവാനും ഇടയാക്കിയിട്ടുണ്ട്. അഴുകാത്ത പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യത്തിന് ആയിരക്കണക്കിന് വർഷങ്ങൾ ഭൂമിയിൽ അവശേഷിക്കുന്നതിനുള്ള ശേഷിയുള്ളതിനാൽ അവ കുറവു ചെയ്യുന്നതിനും പുനരുപയോഗിക്കുന്നതിനും പുനഃചംക്രമണം നടത്തുന്നതിനും ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതുണ്ട്. പ്ലാസ്റ്റിക് മൂന്നോ നാലോ തവണ പുനഃചംക്രമണം ചെയ്ത് ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. പ്ലാസ്റ്റിക് കത്തിക്കുന്നതുമൂലം അപകടകരമായ രീതിയിൽ വായു മലിനീകരണം ഉണ്ടാകുമെന്നതിനാൽ ആ രീതി പ്രായോഗികമല്ല. പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യത്തിന്റെ നിയന്ത്രണം കർശനമാക്കുന്നതിൽ കേന്ദ്ര, സംസ്ഥാന സർക്കാരുകൾക്കും പ്രാദേശിക സർക്കാരുകൾക്കും നിർമ്മാതാക്കൾക്കും ഉപഭോക്താക്കൾക്കും ശാസ്ത്രീയമായ രീതിയിലുള്ള പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിൽ വലിയ പങ്ക് വഹിക്കുവാനുണ്ട്. പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യങ്ങളുടെ ഫലപ്രദമായ പരിപാലനത്തിനായി കേന്ദ്ര സർക്കാർ, 1986 ലെ പരിസ്ഥിതി(സംരക്ഷണം) നിയമത്തിലെ (Environment (Protection) Act, 1986) 3, 6, 25 വകുപ്പുകളിലെ അധികാരം വിനിയോഗിച്ചു കൊണ്ട് പുതിയ പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ പരിപാലന ചട്ടങ്ങൾ, 2016 പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുണ്ട്. പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ(പരിപാലനവും കൈകാര്യവും) ചട്ടങ്ങൾ, 2011 (Plastic Waste (Management and Handling) Rules, 2011) ആണ് ഇതിനു മുമ്പ് നിലവിലുണ്ടായിരുന്നത്.

വിജ്ഞാപനം നം. ജി.എസ്.ആർ 320(ഇ) തീയതി 18-03-2016 പ്രകാരം പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ പരിപാലന ചട്ടങ്ങൾ, 2016 നിലവിൽ വന്നു.

താഴെ പറയുന്ന ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം വിവിധ ചട്ടങ്ങളിലും ഷെഡ്യൂളുകളിലും ഫോറങ്ങളിലും മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

1. *G.S.R. 285(E)* തീയതി 27-03-2018: ചട്ടം 3 ൽ *ab, ga* എന്നീ ഖണ്ഡങ്ങൾ കൂട്ടിച്ചേർത്തു. ചട്ടം 9 ഉപചട്ടം 3, ചട്ടം 13 ഉപചട്ടം 2 എന്നിവയിൽ മാറ്റം വരുത്തി. ചട്ടം 15 ഒഴിവാക്കി.
2. *G.S.R. 571(E)* തീയതി 12-08-2021: ചട്ടം 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 13 എന്നിവയിൽ വിവിധ ഭേദഗതികൾ വരുത്തി.
3. *G.S.R. 647(E)* തീയതി 17-09-2021: ചട്ടം 4 ലെ ഉപചട്ടം (1) ലെ ഖണ്ഡം (b) ഭേദഗതി ചെയ്തു.
4. *G.S.R. 133(E)* തീയതി 06-02-2022: ചട്ടം 9 ഉപചട്ടം 1 ൽ ഭേദഗതി വരുത്തി. ഷെഡ്യൂൾ-II (Guidelines on Extended Producer Responsibility for Plastic Packaging) കൂട്ടിച്ചേർത്തു.
5. *G.S.R. 522(E)* തീയതി 06-07-2022: ചട്ടം 3, 4, 9, 10, 11, 12, 13, 17 എന്നിവയിൽ ഭേദഗതികൾ വരുത്തി. ചട്ടം 18 കൂട്ടിച്ചേർത്തു. ഷെഡ്യൂൾ-I പുതുക്കിച്ചേർത്തു. ഷെഡ്യൂൾ-II ൽ ഭേദഗതി വരുത്തി. ഫോറം-IV, ഫോറം-VI എന്നിവയിൽ ഭേദഗതി വരുത്തി.
6. *G.S.R. 318(E)* തീയതി 27-04-2023: ചട്ടം 10, 11, 13 എന്നിവയിലും ഷെഡ്യൂൾ-II ലും ഭേദഗതി വരുത്തി.

1. ഈ ചട്ടങ്ങൾ 2016 ലെ പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ പരിപാലന ചട്ടങ്ങൾ എന്ന് അറിയപ്പെടുന്നതാണ്.

2. ബാധകമാക്കൽ (Application)

- ✓ ഓരോ മാലിന്യ ഉല്പാദകനും തദ്ദേശ സ്ഥാപനത്തിനും ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിനും നിർമ്മാതാക്കൾക്കും ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്നവർക്കും ബ്രാന്റ് ഉടമകൾക്കും പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ സംസ്കരണം നടത്തുന്നവർക്കും (പുനഃപ്രകാശനം, സഹസംസ്കരണം മുതലായവ)¹ ഈ ചട്ടങ്ങൾ ബാധകമായിരിക്കുന്നതാണ്.
- ✓ കയറ്റുമതി യൂണിറ്റുകൾക്ക് അല്ലെങ്കിൽ കേന്ദ്ര സർക്കാർ വിജ്ഞാപനം ചെയ്യുന്ന പ്രത്യേക സാമ്പത്തിക മേഖലകളിലെ യൂണിറ്റുകൾക്ക് കയറ്റുമതിക്കുള്ള ഓർഡർ ലഭിച്ച് നിർമ്മിക്കുന്ന ഉല്പന്നങ്ങൾക്ക് ചട്ടം 4 ബാധകമാകുന്നതല്ല.
- ✓ ഗുട്ക, പുകയില, പാൻ മസാല എന്നിവയുടെ പാക്കേജിംഗിൽ ഏർപ്പെട്ടിട്ടുള്ള യൂണിറ്റുകൾക്ക് ഈ ഇളവ് ബാധകമല്ല.

3. നിർവചനങ്ങൾ (Definitions)

• ബദൽ ഉപയോഗം (alternate use)² (3(ab))

ഒരു വസ്തു അത് വിഭാവനം ചെയ്തതല്ലാത്ത ഒരു ആവശ്യത്തിനായി ഉപയോഗിക്കുന്നത് ബദൽ ഉപയോഗമായി കണക്കാക്കാവുന്നതാണ്. വിഭവ കാര്യക്ഷമതയെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനാൽ ആയത് പ്രയോജനകരമാണ്.

• ബ്രാന്റ് ഉടമ (brand owner) (3(b))

രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത ബ്രാന്റ് ലേബലിൽ അല്ലെങ്കിൽ ട്രേഡ് മാർക്കിൽ³ ഏതെങ്കിലും ചരക്ക് വിൽക്കുന്ന ഒരു വ്യക്തി അല്ലെങ്കിൽ കമ്പനി.

¹ 2021 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 571(E) dated 12-08-2021) ബ്രാന്റ് ഉടമകൾക്കും പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ സംസ്കരണം നടത്തുന്നവർക്കും (പുനഃപ്രകാശനം, സഹസംസ്കരണം മുതലായവ) കൂടി ചട്ടങ്ങൾ ബാധകമാക്കി.

² 2018 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R 285(E) dated 27-03-2018) 'ബദൽ ഉപയോഗം' എന്ന നിർവചനം ചേർത്തു.

³ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) ചട്ടം 3 ലെ ഖണ്ഡം (b) യിൽ 'അല്ലെങ്കിൽ ട്രേഡ് മാർക്കിൽ' എന്ന് കൂടി ചേർത്തു.

• **ക്യാരി ബാഗുകൾ (carry bags) (3(c))**

ക്യാരി ബാഗുകൾ (covered under Category II of plastic packaging–Clause (5.1) (II), given in Schedule–II)⁴ എന്നാൽ സാധനങ്ങളുടെ ഉപയോഗത്തിനുമുമ്പ് സാധനങ്ങൾ ഭദ്രമായി സൂക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള പാക്കേജിംഗിന്റെ ഭാഗമല്ലാത്തതും സാധനങ്ങൾ കൊണ്ടുപോകുന്നതിനോ പകർന്ന് നൽകുന്നതിനോ ആയി ഉപയോഗിക്കുന്ന പ്ലാസ്റ്റിക് കൊണ്ടോ കമ്പോസ്റ്റബിൾ പ്ലാസ്റ്റിക് വസ്തുക്കൾ കൊണ്ടോ നിർമ്മിച്ച ബാഗുകൾ എന്നാണ് അർത്ഥമാക്കുന്നത്.

• **അന്തിമ നിർമ്മാർജ്ജനം (End of Life disposal)⁵ (ഖ.3(ga))**

➤ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾക്ക് വിധേയമായി സഹസംസ്കരണം ഉൾപ്പെടെയുള്ള മേഖലകളിൽ (ഉദാ.സിമന്റ്, സ്റ്റീൽ, അല്ലെങ്കിൽ അത്തരത്തിലുള്ള മറ്റേതെങ്കിലും വ്യവസായം) പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യങ്ങൾ ഊർജ്ജാൽപാദനത്തിനുവേണ്ടി ഉപയോഗിക്കൽ.

അല്ലെങ്കിൽ

➤ പ്ലാസ്റ്റിക് നിർമ്മാണത്തിനിടയിൽ അവയുടെ പുനഃചംക്രമണം സാധ്യമാകുന്ന വിധത്തിൽ അസംസ്കൃത രാസവസ്തുക്കൾ ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്ന സാഹചര്യങ്ങളിൽ ഒഴികെ, മാലിന്യത്തിൽ നിന്നുള്ള എണ്ണ ഉൽപാദനം.

അല്ലെങ്കിൽ

➤ ഇന്ത്യൻ റോഡ് കോൺഗ്രസ് മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ പ്രകാരം റോഡ് നിർമ്മാണത്തിനായി ഉപയോഗിക്കൽ.

മുതലായവ.

⁴ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) ചട്ടം 3 ലെ ഖണ്ഡം (c) യിൽ ക്യാരി ബാഗുകൾ എന്നതിനുശേഷം (covered under Category II of plastic packaging–Clause (5.1) (II), given in Schedule–II) എന്ന് കൂടി ചേർത്തു).

⁵ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) ചട്ടം 3 ൽ ഖണ്ഡം (ga) ഉൾപ്പെടുത്തി.

• **ഊർജ്ജം വീണ്ടെടുക്കൽ (energy recovery)⁶ (ഖ.3(gb))⁷**

ഊർജ്ജം വീണ്ടെടുക്കൽ എന്നാൽ മാലിന്യത്തിൽ നിന്നും ഊർജ്ജം വീണ്ടെടുക്കൽ എന്നാണ് അർത്ഥമാക്കുന്നത്. അതായത് ദഹനം, വാതകവൽക്കരണം, പൈറലൈസേഷൻ, വായുരഹിത ദഹനം, ലാന്റ് ഫിൽ ഗ്യാസ് വീണ്ടെടുക്കൽ എന്നിവയുൾപ്പെടെയുള്ള വിവിധ പ്രക്രിയകളിലൂടെ മലിന വസ്തുക്കളെ ഉപയോഗപ്രദമായ ചൂട്, വൈദ്യുതി അല്ലെങ്കിൽ ഇന്ധനം ആക്കി മാറ്റുന്ന പ്രക്രിയ.

• **നിർമ്മാതാവിന്റെ തുടർ ഉത്തരവാദിത്തം (extended producer's responsibility)**

ഒരു ഉൽപ്പന്നത്തിന്റെ അന്തിമ ഘട്ടം വരെ അതിന്റെ നല്ല രീതിയിലുള്ള പാരിസ്ഥിതിക പരിപാലനം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള നിർമ്മാതാവിന്റെ ഉത്തരവാദിത്തമാണ് തുടർ ഉത്തരവാദിത്തം എന്നതുകൊണ്ട് അർത്ഥമാക്കുന്നത്.

• **ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്നവർ (Importer)⁸ (3(k))**

പ്ലാസ്റ്റിക് പാക്കേജിംഗ്, പ്ലാസ്റ്റിക് പാക്കേജിംഗോടുകൂടിയ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ, ക്യാരി ബാഗുകൾ, മൾട്ടി ലേയർ പാക്കേജിംഗ്, പ്ലാസ്റ്റിക് ഷീറ്റുകൾ, അതുപോലുള്ളവ ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്ന വ്യക്തി.

• **തദ്ദേശ സ്ഥാപനം (local body)**

മുനിസിപ്പൽ കോർപ്പറേഷൻ, മുനിസിപ്പാലിറ്റി, നഗർ പാലിക്, നഗർ നിഗം, നഗർ പഞ്ചായത്ത്, മുനിസിപ്പൽ കൗൺസിൽ, നോട്ടീഫൈഡ് ഏരിയ കമ്മിറ്റി ഉൾപ്പെടെയുള്ള നഗര ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ. പ്രസക്ത നിയമങ്ങൾ പ്രകാരമുള്ള ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് പോലുള്ള മറ്റ് തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾ.

⁶ 2018 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R 285(E) dated 27-03-2018) 'ഊർജ്ജം വീണ്ടെടുക്കൽ' എന്ന നിർവചനം ഉൾപ്പെടുത്തി.
⁷ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) ചട്ടം 3 ലെ ഖണ്ഡം (gb) എന്നത് ഖണ്ഡം (gb) ആയി ക്രമീകരിച്ചു.
⁸ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) ചട്ടം 3 ൽ ഖണ്ഡം (k) ചേർത്തു.

• നെയ്തെടുക്കാത്ത പ്ലാസ്റ്റിക് ബാഗ് (Non-woven plastic bag)⁹ (3(na))

പ്ലാസ്റ്റിക് ഷീറ്റ് അല്ലെങ്കിൽ സങ്കീർണ്ണമായ പ്ലാസ്റ്റിക് നാരുകളുടെയോ ഫിലിമെന്റുകളുടെയോ തുണി അല്ലെങ്കിൽ യാന്ത്രികമോ താപമോ രാസ മാർഗ്ഗങ്ങളോ ഉപയോഗിച്ച് പരസ്പരം കൂട്ടിച്ചേർത്ത ഫിലിമെന്റുകൾ എന്നിവയാൽ നിർമ്മിക്കുന്ന പ്ലാസ്റ്റിക് ബാഗ്.

• നെയ്തെടുക്കാത്ത തുണി (Non-woven fabric)¹⁰ (3(na))

പ്ലാസ്റ്റിക് നാരുകൾ, ഉരുകിയ പ്ലാസ്റ്റിക് അല്ലെങ്കിൽ പ്ലാസ്റ്റിക് ഫിലിമുകൾ എന്നിവയാൽ നേരിട്ട് നിർമ്മിക്കുന്ന ഷീറ്റുകൾ.

• പ്ലാസ്റ്റിക് (Plastic)

ഉയർന്ന തോതിൽ പോളിമർ ഒരു അവശ്യ ഘടകമായി അടങ്ങിയിരിക്കുന്ന പദാർത്ഥം.

• കമ്പോസ്റ്റബിൾ പ്ലാസ്റ്റിക്കുകൾ (compostable plastics)

കാണാവുന്നതോ വേർതിരിച്ചറിയാവുന്നതോ വിഷാംശമുള്ളതോ ആയ അവശിഷ്ടങ്ങൾ അവശേഷിപ്പിക്കാതെ കമ്പോസ്റ്റിംഗ് സമയത്ത് ജൈവ പ്രക്രിയകളാൽ അപചയം സംഭവിച്ച് കാർബൺ ഡൈ ഓക്സൈഡ്, ജലം, അജൈവ സംയുക്തങ്ങൾ, ജൈവാംശം എന്നിവ മറ്റ് അറിയപ്പെടുന്ന കമ്പോസ്റ്റബിൾ വസ്തുക്കളുമായി പൊരുത്തപ്പെടുന്ന നിരക്കിൽ ലഭിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന പ്ലാസ്റ്റിക്കുകൾ.

• ബയോ ഡീഗ്രേഡബിൾ പ്ലാസ്റ്റിക്കുകൾ (Biodegradable plastics)¹¹ 3(ac)

കമ്പോസ്റ്റബിൾ പ്ലാസ്റ്റിക്കുകൾ ഒഴികെയുള്ളതും സൂക്ഷ്മ പ്ലാസ്റ്റിക്കുകളോ കാണാവുന്നതോ വേർതിരിച്ചറിയാവുന്നതോ വിശാംശമുള്ളതോ ആയ അവശിഷ്ടങ്ങൾ അവശേഷിപ്പിക്കാതെ ജൈവ പ്രക്രിയകൾ വഴി അപചയം

⁹ 2021 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 571(E) dated 12-08-2021) നിർവചനം ഉൾപ്പെടുത്തി.
¹⁰ 2021 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 571(E) dated 12-08-2021) നിർവചനം ഉൾപ്പെടുത്തി.
¹¹ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) നിർവചനം ഉൾപ്പെടുത്തി.

സംഭവിക്കുന്നതുമായ പ്ലാസ്റ്റിക്സുകൾ ആണ് ബയോ ഡീഗ്രേഡബിൾ പ്ലാസ്റ്റിക്സുകൾ. ഇതിന് ബ്യൂറോ ഓഫ് ഇന്ത്യൻ സ്റ്റാൻഡേർഡ്സിന്റെയും(BIS) കേന്ദ്ര മലിനീകരണ ബോർഡിന്റെയും സർട്ടിഫിക്കറ്റ് ഉണ്ടാകേണ്ടതാണ്.

• പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ സംസ്കരണം (Plastic waste processing)¹² (3(qa))

പുനരുപയോഗം, പുനഃചംക്രമണം. സഹസംസ്കരണം അല്ലെങ്കിൽ പുതിയ ഉൽപ്പന്നങ്ങളാക്കി മാറ്റൽ എന്നീ ലക്ഷ്യങ്ങളോടെ പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന ഏതൊരു പ്രക്രിയയും പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ സംസ്കരണം ആയി കണക്കാക്കാവുന്നതാണ്.

• ഒറ്റത്തവണ ഉപയോഗത്തിനുള്ള പ്ലാസ്റ്റിക് ഉൽപ്പന്നം (Single-use plastic commodity)¹³ (3(va))

കയ്യൊഴിക്കുകയോ പുനഃചംക്രമണമോ നടത്തുന്നതിനു മുമ്പ് ഒരേ ആവശ്യത്തിനായി ഒരിക്കൽ മാത്രം ഉപയോഗിക്കുവാൻ നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള പ്ലാസ്റ്റിക് വസ്തു.

• പ്ലാസ്റ്റിക് പാക്കേജിംഗ് (Plastic Packaging)¹⁴ (3(oa))

വിവിധ രീതികളിൽ സാധനങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനും, സംഭരിക്കുന്നതിനും, കൊണ്ടുപോകുന്നതിനും പ്ലാസ്റ്റിക് കൊണ്ട് നിർമ്മിക്കുന്ന സാമഗ്രി.

• വെർജിൻ പ്ലാസ്റ്റിക് (virgin plastic)

മുമ്പ് ഉപയോഗിക്കാത്തതും സ്ക്രാപ്പുകളോ മാലിന്യങ്ങളോ കലർന്നിട്ടില്ലാത്തതുമായ പ്ലാസ്റ്റിക് വസ്തു.

• തെരുവ് കച്ചവടക്കാർ (Street Vendor)

Street Vendors (Protection of Livelihood and Regulation of Street Vending) Act, 2014 ലെ സെക്ഷൻ 2(1)(1) പ്രകാരം നിർവ്വചിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള കച്ചവടക്കാർ.

¹² 2021 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 571(E) dated 12-08-2021) നിർവചനം ഉൾപ്പെടുത്തി.
¹³ 2021 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 571(E) dated 12-08-2021) നിർവചനം ഉൾപ്പെടുത്തി.
¹⁴ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) നിർവചനം ഉൾപ്പെടുത്തി.

• **തെർമോസെറ്റ് പ്ലാസ്റ്റിക് (Thermoset plastic)¹⁵ (ഖ.3(vb))**

ചൂടാക്കുമ്പോൾ തിരിച്ചെടുക്കാനാകാത്ത വിധത്തിൽ കഠിനമാകുന്നതും അതിനാൽതന്നെ ആവശ്യമായ രൂപത്തിൽ രൂപപ്പെടുത്തുവാൻ സാധിക്കാത്തതുമായ പ്ലാസ്റ്റിക് ആണ് തെർമോസെറ്റ് പ്ലാസ്റ്റിക്.

• **തെർമോ പ്ലാസ്റ്റിക് (Thermo plastic)¹⁶ (ഖ.3(vc))**

ചൂടാക്കുമ്പോൾ മൂർഛിതമാകുന്നതും ആവശ്യമായ രൂപത്തിൽ രൂപപ്പെടുത്താവുന്നതുമായ പ്ലാസ്റ്റിക് ആണ് തെർമോ പ്ലാസ്റ്റിക്.

• **മാലിന്യ ഉത്പാദകൻ (Waste generator)**

പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യം പുറംതള്ളുന്ന ഓരോ വ്യക്തിയും അല്ലെങ്കിൽ വ്യക്തികളുടെ ഗ്രൂപ്പും അല്ലെങ്കിൽ സ്ഥാപനവും ഇന്ത്യൻ റെയിൽവേ, എയർപോർട്ട്, പോർട്ട്, ഹാർബർ, പ്രതിരോധ സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നിവ ഉൾപ്പെടെയുള്ള താമസ സ്ഥലങ്ങളും വാണിജ്യ കേന്ദ്രങ്ങളും.

• **സ്ഥാപനതല മാലിന്യ ഉത്പാദകർ (Institutional Waste Generators)**

കേന്ദ്ര, സംസ്ഥാന സർക്കാർ വകുപ്പുകൾ, പൊതു, സ്വകാര്യ മേഖലയിലെ കമ്പനികൾ, ആശുപത്രികൾ, സ്കൂളുകൾ, കോളേജുകൾ, സർവ്വകലാശാലകൾ, മറ്റേതെങ്കിലും വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങൾ, സംഘടനകൾ, അക്കാദമി, ഹോട്ടലുകൾ, റസ്റ്റോറന്റുകൾ, മാളുകൾ, ഷോപ്പിംഗ് കോംപ്ലക്സുകൾ എന്നിവ പ്രവർത്തിക്കുന്ന കെട്ടിടങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കുന്നവർ.

• **മാലിന്യ പരിപാലനം (Waste Management)**

പരിസ്ഥിതിക്ക് ഹാനികരമല്ലാത്ത വിധത്തിൽ പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യം ശേഖരിക്കൽ, സംഭരിക്കൽ, കൊണ്ടുപോകൽ, കുറവു ചെയ്യൽ, പുനരുപയോഗിക്കൽ, വീണ്ടെടുക്കൽ, പുനഃചംക്രമണം നടത്തൽ അല്ലെങ്കിൽ കയ്യൊഴിക്കൽ.

¹⁵ 2021 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 571(E) dated 12-08-2021) നിർവചനം ഉൾപ്പെടുത്തി.
¹⁶ 2021 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 571(E) dated 12-08-2021) നിർവചനം ഉൾപ്പെടുത്തി.

കുറിപ്പ്: അസ്സൽ ചട്ടങ്ങളിലെ ചട്ടം 3 ൽ ഉൾപ്പെട്ടിട്ടുള്ള നിർവചനങ്ങൾക്ക് പുറമെ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം വിവിധ നിർവചനങ്ങൾ ചട്ടം 3 ൽ കൂട്ടിച്ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ പ്രസക്തമായവ മാത്രമാണ് കൈപ്പുസ്തകത്തിൽ ചേർത്തിട്ടുള്ളത്. അസ്സൽ ചട്ടങ്ങൾ കൂടി കാണുക.

4. നിബന്ധനകൾ (Conditions)

(1) ക്യാരി ബാഗുകൾ, പ്ലാസ്റ്റിക് ഷീറ്റുകൾ അല്ലെങ്കിൽ കവറുകൾ, മൾട്ടി ലേയർ പാക്കേജിംഗ് എന്നിവയുടെ നിർമ്മാണം, ഇറക്കുമതി(import), സ്റ്റോക്ക് ചെയ്യൽ(stocking)¹⁷, വിതരണം, വില്പന, ഉപയോഗം എന്നിവ താഴെ പറയുന്ന വ്യവസ്ഥകൾക്ക് വിധേയമായിരിക്കേണ്ടതാണ്:

- o ക്യാരി ബാഗുകളും പ്ലാസ്റ്റിക് പാക്കറ്റുകളും നിറം ചേർക്കാത്തതും പ്രകൃതിദത്തമായ നിറത്തോടുകൂടിയതോ ഇന്ത്യൻ സ്റ്റാന്റേർഡ് IS 9833:1981 ന് അനുസൃതമായ നിറങ്ങളോടുകൂടിയതോ ആകേണ്ടതാണ്. **(4(1)(എ))**
- o Food Safety and Standards Act, 2006 ന് വിധേയമായി Food Safety and Standards Authority of India (FSSAI) പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന വിജ്ഞാപനത്തിലെ നിയന്ത്രണങ്ങൾക്കും നിലവാരങ്ങൾക്കും വിധേയമായി പുനഃപരിശോധന ചെയ്ത പ്ലാസ്റ്റിക് കൊണ്ട് നിർമ്മിക്കുന്ന ക്യാരി ബാഗുകൾ അല്ലെങ്കിൽ പുനഃപരിശോധന ചെയ്ത പ്ലാസ്റ്റിക് ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ സാധനങ്ങൾ സംഭരിക്കുവാനും കൊണ്ടു പോകുവാനും വിതരണം ചെയ്യുവാനും അല്ലെങ്കിൽ ഉടൻ ഭക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള ആഹാരം അല്ലെങ്കിൽ ഡ്രിങ്കുകളുടെ പാക്കേജിംഗിനും ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്.¹⁸ **(4(1)(ബി))**

¹⁷ അസ്സൽ ചട്ടത്തിൽ (ഖ.4(1)) “importer stocking” എന്ന് തെറ്റായി ചേർത്തിരുന്നത് 2021 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ (G.S.R. 571(E) dated 12-08-2021) പ്രകാരം import, stocking എന്ന് തിരുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

¹⁸ 2021 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ (G.S.R. 647(E) dated 17-09-2021) പ്രകാരം ചട്ടം 4(1)(b) ഭേദഗതി ചെയ്തു.

- വിർജിൻ പ്ലാസ്റ്റിക് അല്ലെങ്കിൽ പുനഃചംക്രമണം ചെയ്ത പ്ലാസ്റ്റിക് ക്യാരി ബാഗുകളുടെ കനം 30-09-2021 മുതൽ 75 മൈക്രോണിൽ കുറയുവാനും 31-12-2022 മുതൽ 120 മൈക്രോണിൽ കുറയുവാനും പാടുള്ളതല്ല.¹⁹
- മൾട്ടി ലേയർ പാക്കേജിംഗിന്റെ അവിഭാജ്യ ഘടകമല്ലാത്ത പ്ലാസ്റ്റിക് ഷീറ്റ് അല്ലെങ്കിൽ അതുപോലുള്ളവയ്ക്കും സാധനങ്ങളുടെ പാക്കേജിംഗിനും ഉപയോഗിക്കുന്ന പ്ലാസ്റ്റിക് ഷീറ്റുകളുടെ കനം ഉത്പ്പന്നത്തിന്റെ പ്രവർത്തനക്ഷമതയെ തടസ്സപ്പെടുത്തുന്നിടത്ത് **കേന്ദ്ര സർക്കാർ വ്യക്തമാക്കിയത് ഒഴികെ**²⁰, 50 മൈക്രോണിൽ കുറയരുത്.

- സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെയോ കമ്മിറ്റിയുടെയോ സാധുതയുള്ള രജിസ്ട്രേഷൻ ഇല്ലാത്ത ഒരു നിർമ്മാതാവും പ്ലാസ്റ്റിക് ഒരു അസംസ്കൃത വസ്തുവായി ഉപയോഗിക്കുവാനോ മറ്റൊരു നിർമ്മാതാവിന് വിൽക്കുവാനോ നൽകുവാനോ പാടുള്ളതല്ല.
- ഗുട്ട്ക, പുകയില, പാൻ മസാല എന്നിവ സംഭരിക്കുന്നതിനോ പൊതിയുന്നതിനോ വിൽക്കുന്നതിനോ പ്ലാസ്റ്റിക് കൊണ്ടുള്ള സഞ്ചികളോ ഏതെങ്കിലും വിധത്തിലുള്ള പ്ലാസ്റ്റിക്കോ ഉപയോഗിക്കുവാൻ പാടുള്ളതല്ല.
- പ്ലാസ്റ്റിക് റീസൈക്കിൾ ചെയ്യുന്നത് ഇന്ത്യൻ സ്റ്റാന്റേർഡ് IS 14534:1998 (Guidelines for Recycling of Plastics) ന് അനുസൃതമാകേണ്ടതാണ്.

¹⁹ 2021 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ (G.S.R.571(E) dated 12-08-2021) പ്രകാരം 6.4(1)(സി) യിൽ വരുത്തിയ ഭേദഗതി പ്രകാരം കനം 50 മൈക്രോണിൽ കുറയുവാൻ പാടുള്ളതല്ല എന്നതിനു പകരം '30-09-2021 മുതൽ 75 മൈക്രോണിൽ കുറയുവാനും 31-12-2022 മുതൽ 120 മൈക്രോണിൽ കുറയുവാനും പാടുള്ളതല്ല' എന്ന വ്യവസ്ഥ ഉൾപ്പെടുത്തി.

²⁰ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) 'കേന്ദ്ര സർക്കാർ വ്യക്തമാക്കിയത് ഒഴികെ' എന്ന് കൂടി ചേർത്തു.

○ കമ്പോസ്റ്റബിൾ പ്ലാസ്റ്റിക്, ബയോഡീഗ്രേഡബിൾ പ്ലാസ്റ്റിക്കുകൾ²¹ എന്നിവ കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ക്യാരി ബാഗിനും ഉൽപ്പന്നങ്ങൾക്കും²² കനം സംബന്ധിച്ച നിബന്ധനകൾ ബാധകമല്ല. കമ്പോസ്റ്റബിൾ പ്ലാസ്റ്റിക് ക്യാരി ബാഗുകൾ അല്ലെങ്കിൽ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ അല്ലെങ്കിൽ രണ്ടും²³ ഇന്ത്യൻ സ്റ്റാൻഡേർഡ് IS 17088:2021²⁴ ന് അനുസൃതമായിരിക്കണം. അത്തരം ക്യാരി ബാഗുകൾ നിർമ്മിക്കുന്നവരും വിൽക്കുന്നവരും കേന്ദ്ര മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെ സാക്ഷ്യപത്രം ലഭ്യമാക്കേണ്ടതാണ്.

(4(1)(h))

○ വിനൈൽ അസറ്റേറ്റ്-മാലിക് ആസിഡ്, വിനൈൽ ക്ലോറൈഡ് കോപോളിമർ എന്നിവ ഉൾപ്പെടെ ഏതെങ്കിലും രൂപത്തിലുമുള്ള പ്ലാസ്റ്റിക് വസ്തുക്കൾ ഗുഡ്ക, പാൻ മസാല, പുകയില എന്നിവയുടെ പാക്കേജിംഗിനുള്ള പാക്കേജുകളിൽ ഉപയോഗിക്കുവാൻ പാടുള്ളതല്ല.

○ നെയ്തെടുക്കാത്ത പ്ലാസ്റ്റിക് ക്യാരി ബാഗുകളുടെ കനം 30-09-2021 മുതൽ 60 ഗ്രാം/ചതുരശ്ര മീറ്റർ (ജി.എസ്.എം) ൽ കുറയുവാൻ പാടുള്ളതല്ല.²⁵

²¹ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) 'ബയോഡീഗ്രേഡബിൾ പ്ലാസ്റ്റിക്കുകൾ' എന്ന് കൂടി ചേർത്തു.

²² 2021 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ (G.S.R.571(E) dated 12-08-2021) പ്രകാരം 4(1)(h) ൽ ക്യാരി ബാഗുകൾ എന്നതിനുശേഷം 'ഉൽപ്പന്നങ്ങളും(commodity)' എന്ന വാക്ക് കൂട്ടിച്ചേർത്തു.

²³ 2021 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ (G.S.R.571(E) dated 12-08-2021) പ്രകാരം 4(1)(h) ൽ ക്യാരി ബാഗുകൾ എന്നതിനുശേഷം 'അല്ലെങ്കിൽ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ അല്ലെങ്കിൽ രണ്ടും' എന്നത് കൂട്ടിച്ചേർത്തു.

²⁴ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) IS 17088:2018 എന്നത് IS 17088:2021 എന്ന് പുതുക്കി.

²⁵ 2021 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ (G.S.R.571(E) dated 12-08-2021) പ്രകാരം ഉപചട്ടം 4(1)(j) കൂട്ടിച്ചേർത്ത് Non-woven plastic carry bag ന്റെ കനം നിഷ്കർഷിച്ചു.

(2)²⁶ പോളിസ്റ്ററൈൻ(polystyrene), വികസിപ്പിച്ച പോളിസ്റ്ററൈൻ(expanded polystyrene or Thermocol) ഉൾപ്പെടെയുള്ള താഴെ പറയുന്ന ഒറ്റത്തവണ ഉപയോഗിക്കാവുന്ന പ്ലാസ്റ്റിക് ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ നിർമ്മാണം, ഇറക്കുമതി, സ്റ്റോക്ക് ചെയ്യൽ, വിതരണം, വില്പന, ഉപയോഗം എന്നിവയ്ക്ക് 01-07-2022 മുതൽ നിരോധനം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതാണ്. (4(2))

- (a) പ്ലാസ്റ്റിക് സ്റ്റിക്ക് കൊണ്ടുള്ള ഇയർ ബഡ്സ്, ബലൂണുകളുടെ പ്ലാസ്റ്റിക് സ്റ്റിക്കുകൾ, പ്ലാസ്റ്റിക് കൊടികൾ, കാൻഡി സ്റ്റിക്കുകൾ, ഐസ്ക്രീം സ്റ്റിക്കുകൾ, അലങ്കാരത്തിനുള്ള പോളിസ്റ്ററൈൻ (തെർമോക്കോൾ).
- (b) പ്ലേറ്റുകൾ, കപ്പുകൾ, ഗ്ലാസുകൾ, ഫോർക്കുകൾ, സ്പൂണുകൾ, കത്തികൾ, സ്ട്രോ, ട്രേകൾ, മധുരപലഹാരങ്ങൾ പൊതിയുന്നതിനുള്ള ഫിലിമുകൾ, ഇൻവിറ്റേഷൻ കാർഡുകൾ, സിഗരറ്റ് പാക്കറ്റുകൾ, 100 മൈക്രോണിൽ താഴെയുള്ള പ്ലാസ്റ്റിക് അല്ലെങ്കിൽ പി.വി.സി ബാനറുകൾ, സ്റ്റിററുകൾ.

(3)²⁷ ചട്ടം 4(2)(b) യിലെ വ്യവസ്ഥകൾ കമ്പോസ്റ്റബിൾ പ്ലാസ്റ്റിക്, ബയോഡീഗ്രേഡബിൾ പ്ലാസ്റ്റിക്²⁸ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾക്ക് ബാധകമാകുന്നതല്ല.

(4)²⁹ ക്യാരി ബാഗുകൾ, പ്ലാസ്റ്റിക് ഷീറ്റുകൾ അല്ലെങ്കിൽ പ്ലാസ്റ്റിക് ഷീറ്റുകൊണ്ടുള്ള കവറുകൾ, മൾട്ടി ലെയർ പാക്കേജിംഗ് എന്നിവയും പോളിസ്റ്ററൈൻ, വികസിപ്പിച്ച പോളിസ്റ്ററൈൻ(തെർമോക്കോൾ) ഉൾപ്പെടെയുള്ള ഒറ്റത്തവണ ഉപയോഗിക്കാവുന്ന പ്ലാസ്റ്റിക് ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടേയും നിർമ്മാണം, ഇറക്കുമതി,

²⁶ 2021 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ (G.S.R.571(E) dated 12-08-2021) പ്രകാരം ഉപചട്ടം 4(2) കുട്ടിച്ചേർത്തു.

²⁷ 2021 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ (G.S.R.571(E) dated 12-08-2021) പ്രകാരം ഉപചട്ടം 4(3) കുട്ടിച്ചേർത്തു.

²⁸ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) 'ബയോഡീഗ്രേഡബിൾ പ്ലാസ്റ്റിക്' എന്ന് കൂടി ചേർത്തു.

²⁹ 2021 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ (G.S.R.571(E) dated 12-08-2021) പ്രകാരം ഉപചട്ടം 4(4) കുട്ടിച്ചേർത്തു.

സ്റ്റോക്ക് ചെയ്യൽ, വിതരണം, വില്പന, ഉപയോഗം നിരോധിച്ചുകൊണ്ട് ഈ വിജ്ഞാപനത്തിനുശേഷം പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന ഏതൊരു വിജ്ഞാപനവും അതിന്റെ പ്രസിദ്ധീകരണ തീയതി മുതൽ പത്ത് വർഷത്തിനുശേഷം പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്നതാണ്.

5. പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ പരിപാലനം (Plastic waste management)

നഗരഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ (Urban Local Bodies) തങ്ങളുടെ അധികാര പരിധിയിൽ നടത്തുന്ന പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ പരിപാലനം താഴെ പറയും പ്രകാരം ആയിരിക്കേണ്ടതാണ്:

- പുനഃചംക്രമണം ചെയ്യാവുന്ന പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യം, പ്ലാസ്റ്റിക് പുനഃചംക്രമണം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള രജിസ്ട്രേഷൻ ഉള്ളവർക്ക് നൽകുന്നതിനുള്ള ഏർപ്പാടുകൾ ചെയ്യേണ്ടതാണ്.
- പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യം, പ്രത്യേകിച്ച്, പുനഃചംക്രമണം ചെയ്യുവാൻ സാധിക്കാത്തവ, റോഡ് നിർമ്മാണത്തിനോ ഊർജ്ജാൽപാദനത്തിനോ എണ്ണ ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്നതിനോ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നത് പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. ഇക്കാര്യത്തിൽ മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ നിബന്ധനകൾ പാലിക്കേണ്ടതാണ്.
- തെർമോസെറ്റ് പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യം സംസ്കരിക്കുന്നതും കയ്യൊഴിക്കുന്നതും കേന്ദ്ര മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെ കാലാകാലങ്ങളിലുള്ള മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾക്ക് അനുസൃതമായിരിക്കേണ്ടതാണ്.
- പുനഃചംക്രമണത്തിനുശേഷമുള്ള അല്ലെങ്കിൽ പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനത്തിൽ നിന്നുമുള്ള നിഷ്ക്രിയ വസ്തുക്കൾ 2006 ലെ ഖരമാലിന്യ പരിപാലന ചട്ടങ്ങൾക്ക്³⁰ അനുസൃതമായി കയ്യൊഴിക്കേണ്ടതാണ്.

³⁰ 2021 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ (G.S.R.571(E) dated 12-08-2021) പ്രകാരം 2000 ലെ ചട്ടങ്ങൾ എന്നത് '2006 ലെ ചട്ടങ്ങൾ' എന്ന് തിരുത്തി.

6. തദ്ദേശ സ്ഥാപനത്തിന്റെ (Local body) ഉത്തരവാദിത്തം

(1) പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യം വേർതിരിക്കൽ, ശേഖരിക്കൽ, സംഭരിക്കൽ, വാഹനങ്ങളിൽ കടത്തിക്കൊണ്ടുപോകൽ, സംസ്കരിക്കൽ, കയ്യൊഴിക്കൽ എന്നീ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കാവശ്യമായ ഭൗതിക സാഹചര്യം സ്വന്തം നിലയ്ക്കോ മറ്റ് ഏജൻസികൾ മുഖേനയോ ഏർപ്പെടുത്തുക.

(2) മാലിന്യ പരിപാലന സംവിധാനത്തിന്റെ സജ്ജീകരണത്തിനും പ്രവർത്തനത്തിനും ഏകോപനത്തിനും താഴെ പറയുന്ന അനുബന്ധ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടപ്പാക്കുന്നതിന് തദ്ദേശ സ്ഥാപനത്തിന് ഉത്തരവാദിത്തം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതാണ്.

- ❖ പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യം വേർതിരിക്കൽ, ശേഖരിക്കൽ, സംഭരിക്കൽ, വാഹനങ്ങളിൽ കടത്തിക്കൊണ്ടുപോകൽ, സംസ്കരണം, കയ്യൊഴിക്കൽ എന്നിവ ഉറപ്പാക്കൽ.
- ❖ ഭേദഗതി ചെയ്ത ചട്ടങ്ങളിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പാലിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പാക്കൽ.³¹
- ❖ മേൽ പ്രവൃത്തികൾ പരിസ്ഥിതിക്ക് ഹാനികരമാകുന്നില്ല എന്ന് ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണ്.
- ❖ പുനഃചംക്രമണം നടത്താവുന്ന പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യം, പുനഃചംക്രമണം നടത്തുന്നവർക്ക് നൽകുന്നതിനുള്ള ക്രമീകരണം ഏർപ്പെടുത്തൽ.
- ❖ പുനഃചംക്രമണം നടത്തുവാൻ സാധിക്കാത്ത പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യത്തിന്റെ സംസ്കരണവും കയ്യൊഴിക്കലും കേന്ദ്ര മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾക്ക് അനുസൃതമാണെന്ന് ഉറപ്പാക്കൽ.
- ❖ എല്ലാ സ്റ്റേക്ക് ഹോൾഡർമാർക്കിടയിലും അവരുടെ ഉത്തരവാദിത്തങ്ങളെ കുറിച്ച് ബോധവൽക്കരണം നടത്തൽ.

³¹ 2021 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ (G.S.R.571(E) dated 12-08-2021) പ്രകാരം ഉപചട്ടം (6(2)(aa)) കുട്ടിച്ചേർത്തു.

- ❖ പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യം ശേഖരിക്കുന്നവർക്ക് പൊതു സമൂഹത്തിന്റേയും ഗ്രൂപ്പുകളുടേയും സഹകരണം ഉണ്ടെന്ന് ഉറപ്പാക്കൽ.
- ❖ പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യം പൊതു സ്ഥലങ്ങളിൽ കത്തിക്കുന്നില്ല എന്ന് ഉറപ്പാക്കൽ.

(3) പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ പരിപാലനത്തിനുള്ള സംവിധാനം സ്ഥാപിക്കുന്നതിനായി തദ്ദേശ സ്ഥാപനം നിർമ്മാതാക്കളുടെ സഹായം തേടേണ്ടതാണ്. പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ പരിപാലന ചട്ടങ്ങൾ നിലവിൽ വന്ന് ഒരു വർഷത്തിനകം അത്തരത്തിലുള്ള സംവിധാനം ഏർപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.

(4) പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ പരിപാലന ചട്ടങ്ങളിലെ വ്യവസ്ഥകൾ ഉൾപ്പെടുത്തി തദ്ദേശ സ്ഥാപനം ബൈലോ രൂപീകരിക്കേണ്ടതാണ്.

7. ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിന്റെ ഉത്തരവാദിത്തം (Gram Panchayat)

ഓരോ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തും സ്വന്തം നിലയ്ക്കോ ഏജൻസികൾ മുഖേനയോ ഗ്രാമപ്രദേശങ്ങളിലെ മാലിന്യ പരിപാലന സംവിധാനത്തിന്റെ സജ്ജീകരണത്തിനും പ്രവർത്തനത്തിനും ഏകോപനത്തിനും താഴെ പറയുന്ന അനുബന്ധ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും ഉള്ള ഏർപ്പാട് ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

- ❖ പരിസ്ഥിതിക്ക് ഹാനികരമാകുന്നില്ല എന്ന് ഉറപ്പാക്കി പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യം വേർതിരിക്കൽ, ശേഖരിക്കൽ, സംഭരിക്കൽ, വാഹനങ്ങളിൽ കടത്തിക്കൊണ്ടു പോകൽ, റീസൈക്കിൾ ചെയ്യാവുന്ന പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യം റീസൈക്കിൾ ചെയ്യുന്നതിനുള്ള രജിസ്ട്രേഷൻ ഉള്ളവർക്ക് നൽകുന്നതിനുള്ള ഏർപ്പാട് ചെയ്യൽ.
- ❖ ഭേദഗതി ചെയ്ത ചട്ടങ്ങളിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പാലിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പാക്കൽ.³²

³² 2021 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ (G.S.R.571(E) dated 12-08-2021) പ്രകാരം ഉപചട്ടം (7(aa)) കൂട്ടിച്ചേർത്തു.

- ❖ എല്ലാ സ്റ്റേക്ക് ഹോൾഡർമാർക്കിടയിലും അവരുടെ ഉത്തരവാദിത്തങ്ങളെക്കുറിച്ച് ബോധവൽക്കരണം നടത്തൽ.
- ❖ പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യം പൊതു സ്ഥലങ്ങളിൽ കത്തിക്കുന്നില്ല എന്ന് ഉറപ്പാക്കൽ.

8. മാലിന്യ ഉൽപാദകന്റെ ഉത്തരവാദിത്തം (Responsibility of waste generator)

1) മാലിന്യ ഉല്പാദകൻ:

- എ) പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യം കുറവു ചെയ്യുന്നതിനും 2016 ലെ ഖരമാലിന്യ പരിപാലന ചട്ടങ്ങൾക്ക് അനുസൃതമായി ഉടവിടത്തിൽവെച്ചുതന്നെ അവ വേർതിരിക്കുന്നതിനുമുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കൽ.
- ബി) മാലിന്യം വലിച്ചെറിയുന്നില്ലെന്നും ഉറവിടത്തിൽ തന്നെ മാലിന്യം വേർതിരിക്കുന്നുണ്ടെന്നും അവ നഗരഭരണ സ്ഥാപനത്തിന് അല്ലെങ്കിൽ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിന് അല്ലെങ്കിൽ തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾ ചുമതലപ്പെടുത്തിയ ഏജൻസികൾക്ക് അല്ലെങ്കിൽ മാലിന്യ ശേഖരിക്കുന്നതിന് രജിസ്ട്രേഷൻ ഉള്ളവർക്ക് അല്ലെങ്കിൽ അല്ലെങ്കിൽ പുനഃചംക്രമണം നടത്തുവാൻ രജിസ്ട്രേഷൻ ഉള്ളവർക്ക് അല്ലെങ്കിൽ മാലിന്യം ശേഖരിക്കുവാൻ രജിസ്ട്രേഷൻ എടുത്തവർക്ക് കൈമാറുന്നുണ്ടെന്നും ഉറപ്പാക്കൽ.

2) സ്ഥാപനതല മാലിന്യ ഉല്പാദകൻ:

എല്ലാ സ്ഥാപനതല പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ ഉല്പാദകരും 2016 ലെ ഖരമാലിന്യ പരിപാലന ചട്ടങ്ങൾക്ക് അനുസൃതമായി പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യം വേർതിരിച്ച് സംഭരിക്കേണ്ടതാണ്. വേർതിരിച്ച മാലിന്യം നേരിട്ടോ അംഗീകൃത ഏജൻസികൾ മുഖേനയോ അംഗീകൃത മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനത്തിലേക്കോ കയ്യാഴിക്കൽ സംവിധാനത്തിലേക്കോ കൈമാറേണ്ടതാണ്.

3) യൂസർ ഫീ/ചാർജ്

എല്ലാ മാലിന്യ ഉല്പാദകരും മാലിന്യ ശേഖരണത്തിനും തുടർ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുമായി തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ബൈലോയിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള യൂസർ ഫീ ഒടുക്കേണ്ടതാണ്.

4) തുറന്ന സ്ഥലത്ത് പരിപാടികൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നവരുടെ ഉത്തരവാദിത്തം

തുറന്ന ഇടങ്ങളിൽ പരിപാടികൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്ന ഓരോ സംഘാടകനും അത്തരം പരിപാടികളിൽ പ്ലാസ്റ്റിക്കിലോ മൾട്ടി ലേയർ പാക്കേജിംഗിലോ ഭക്ഷ്യവസ്തുക്കൾ വിതരണം ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന മാലിന്യം 2016 ലെ ഖരമാലിന്യ പരിപാലന ചട്ടങ്ങൾക്ക് അനുസൃതമായി വേർതിരിച്ച് പരിപാലിക്കേണ്ടതാണ്.

9. നിർമ്മാതാക്കൾ, ഇറക്കുമതിക്കാർ, ബ്രാന്റിന്റെ ഉടമസ്ഥർ എന്നിവരുടെ ഉത്തരവാദിത്തം (Responsibility of producers, Importers and Brand Owners)

- പ്ലാസ്റ്റിക് പാക്കേജിംഗിനായി ഷെഡ്യൂൾ-II ലെ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾക്കനുസൃതമായി നിർമ്മാതാക്കളും ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്നവരും ബ്രാന്റ് ഉടമകളും നിർമ്മാതാവിന്റെ തുടർ ഉത്തരവാദിത്തം (extended producers responsibility) നിറവേറ്റേണ്ടതാണ്.³³ (9(1))

2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R.133(E) dated 16-02-2022) ഷെഡ്യൂൾ-II (Guidelines on Extended Producer Responsibility for Plastic Packaging) ചട്ടങ്ങളിൽ കൂട്ടിച്ചേർത്തിട്ടുണ്ട്).

- ഉപയോഗിച്ച മൾട്ടി ലേയർ പ്ലാസ്റ്റിക് പൗച്ചുകൾ, പാക്കേജിംഗ് മുതലായ പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രാഥമിക ഉത്തരവാദിത്തം ഉല്പന്നങ്ങൾ വിപണിയിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്ന നിർമ്മാതാക്കൾ, ഇറക്കുമതിക്കാർ, ബ്രാന്റ് ഉടമകൾ എന്നിവർക്ക് ആയിരിക്കുന്നതാണ്. അവരുടെ ഉല്പന്നങ്ങൾ മൂലമുണ്ടാകുന്ന മാലിന്യങ്ങൾ തിരികെ ശേഖരിക്കുന്നതിനുള്ള സംവിധാനം അവർ സ്ഥാപിക്കേണ്ടതുണ്ട്.³⁴ (9(2))

³³ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) ചട്ടം 9 ലെ ഉപചട്ടം (1) പുതുക്കിപ്പേർത്തു.

³⁴ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) ചട്ടം 9 ലെ ഉപചട്ടം (2) പുതുക്കിപ്പേർത്തു.

- ³⁵ പുനഃചംക്രമണം സാധ്യമാകാത്തതോ ഊർജ്ജം വീണ്ടെടുക്കാനാകാത്തതോ ബദൽ ഉപയോഗം സാധ്യമാകാത്തതോ ആയ മൾട്ടി ലേയർ പ്ലാസ്റ്റിക്കിന്റെ നിർമ്മാണവും ഉപയോഗവും രണ്ട് വർഷത്തിനകം ഘട്ടംഘട്ടമായി ഒഴിവാക്കേണ്ടതാണ്. (9(3))

- ഈ ചട്ടങ്ങൾ നിലവിൽ വന്നതിനുശേഷം മൂന്ന് മാസത്തിനകം നിർമ്മാതാക്കൾ കേന്ദ്ര മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെ³⁶ അല്ലെങ്കിൽ സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെ അല്ലെങ്കിൽ കമ്മിറ്റിയുടെ, അതത് സംഗതിപോലെ, രജിസ്ട്രേഷനു വേണ്ടി അപേക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്. (9(4))

- ഈ ചട്ടങ്ങൾ നിലവിൽ വന്ന് ആറു മാസമോ അതിനു ശേഷമോ ചട്ടം 13(2) അനുസരിച്ച്³⁷ രണ്ട് സംസ്ഥാനങ്ങളിലോ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലോ പ്രവർത്തിക്കുന്നവർ കേന്ദ്ര മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെയോ ബന്ധപ്പെട്ട സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെയോ അല്ലെങ്കിൽ കമ്മിറ്റിയുടെയോ രജിസ്ട്രേഷൻ ഇല്ലാതെ പ്ലാസ്റ്റിക് അല്ലെങ്കിൽ മൾട്ടി ലേയർ പാക്കേജിംഗ് നിർമ്മിക്കുവാനോ ഉപയോഗിക്കുവാനോ പാടുള്ളതല്ല³⁸. (9(5))

- ക്യാരി ബാഗുകൾ അല്ലെങ്കിൽ പ്ലാസ്റ്റിക് ഷീറ്റ് അല്ലെങ്കിൽ പ്ലാസ്റ്റിക് ഷീറ്റ് കൊണ്ടുള്ള കവർ അല്ലെങ്കിൽ മൾട്ടി ലേയർ പാക്കേജിംഗ് നിർമ്മാണത്തിനുള്ള പ്ലാസ്റ്റിക്കിന്റെ വിതരണത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവരുടെ രേഖകൾ ഓരോ നിർമ്മാതാവും സൂക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്.

³⁵ 2018 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ (G.S.R 285(E) dated 27-03-2018) പ്രകാരം ഉപചട്ടം 9(3) പുതുക്കിപ്പേർത്തു.

³⁶ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) ചട്ടം 9 ലെ ഉപചട്ടം (5) ൽ ചട്ടം 13(2) അനുസരിച്ച് എന്ന് ചേർത്തു.

³⁷ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) ചട്ടം 9 ലെ ഉപചട്ടം (4) പുതുക്കിപ്പേർത്തു.

³⁸ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) ചട്ടം 9 ലെ ഉപചട്ടം (5) പുതുക്കിപ്പേർത്തു.

**10. കമ്പോസ്റ്റബിൾ പ്ലാസ്റ്റിക് സാമഗ്രികളുടെ പ്രോട്ടോക്കോളുകൾ³⁹
(Protocols for compostable plastic materials)**

- പ്ലാസ്റ്റിക്കിന്റെ അപചയത്തിന്റെയും ശിഥിലീകരണത്തിന്റെയും തോത് ചട്ടങ്ങളിലെ ഷെഡ്യൂൾ I പ്രകാരമുള്ള ഇന്ത്യൻ സ്റ്റാന്റേർഡുകളിലെ പ്രോട്ടോക്കോളുകൾ പ്രകാരം തീരുമാനിക്കേണ്ടതാണ്. (10(1))
- കമ്പോസ്റ്റബിൾ പ്ലാസ്റ്റിക് സാമഗ്രികൾ IS / ISO 17088:2021 ന് അനുസൃതമായിരിക്കേണ്ടതാണ്. (10(2))
- ബയോഡീഗ്രേഡബിൾ പ്ലാസ്റ്റിക്കുകൾ Bureau of Indian Standards വിജ്ഞാപനം ചെയ്തതും കേന്ദ്ര മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡ് സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തിയതുമായ സ്റ്റാന്റേർഡുകൾക്ക് അനുസൃതമായിരിക്കേണ്ടതാണ്. (10(3))
- ഉപചട്ടം 10(3) ൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള സ്റ്റാന്റേർഡ്, വിജ്ഞാപനം ചെയ്യുന്നതുവരെ ബയോഡീഗ്രേഡബിൾ പ്ലാസ്റ്റിക്കുകൾ താത്കാലികമായി Indian Standard IS 17899 T:2022 ന് അനുസൃതമായിരിക്കേണ്ടതാണ്. (10(4))
- ഇടക്കാല പരിശോധനാ റിപ്പോർട്ട് സമർപ്പിക്കുന്ന സന്ദർഭങ്ങളിൽ, ഒരു താത്കാലിക നടപടി എന്ന നിലയിൽ ബയോഡീഗ്രേഡബിൾ പ്ലാസ്റ്റിക്കിനുള്ള പ്രൊവിഷണൽ സർട്ടിഫിക്കറ്റ് കേന്ദ്ര മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡ് നൽകേണ്ടതാണ്. ബയോഡീഗ്രേഡബിൾ പ്ലാസ്റ്റിക്കിന്റെ നിർമ്മാണവും ഇറക്കുമതിയും 31-03-2024⁴⁰ ന് ശേഷം നിർത്തേണ്ടതാണെന്ന വ്യവസ്ഥയിന്മേൽ താത്കാലിക സർട്ടിഫിക്കറ്റിന് 30 ജൂൺ 2024⁴¹ വരെ സാധുതയുണ്ടായിരിക്കുന്നതാണ്. (10(5))

³⁹ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) ചട്ടം 10 പുതുക്കിപ്പുതുക്കിയിരിക്കുന്നു.

⁴⁰ 2023 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 318(E) dated 27-04-2023) ചട്ടം 10 ലെ ഉപചട്ടം (5) ൽ തീയതിയുടെ വർഷം 2024 എന്ന് പുതുക്കിപ്പുതുക്കിയിരിക്കുന്നു.

⁴¹ 2023 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 318(E) dated 27-04-2023) ചട്ടം 10 ലെ ഉപചട്ടം (5) ൽ തീയതിയുടെ വർഷം 2024 എന്ന് പുതുക്കിപ്പുതുക്കിയിരിക്കുന്നു.

- ഇടക്കാല പരിശോധനാ റിപ്പോർട്ട് Central Institute of Petrochemical Engineering and Technology യിൽ നിന്നോ അംഗീകൃത ലബോറട്ടറിയിൽ നിന്നോ ലഭ്യമാക്കേണ്ടതാണ്. (10(6))

11. മാർക്ക് ചെയ്യൽ അല്ലെങ്കിൽ ലേബൽ പതിക്കൽ (Marking or labelling)

- 1) ഓരോ പ്ലാസ്റ്റിക് ക്യാരി ബാഗിലും പ്ലാസ്റ്റിക് പാക്കേജിംഗിലും⁴² മൾട്ടി ലേയർ പാക്കേജിംഗിലും താഴെ പറയും പ്രകാരം ഇംഗ്ലീഷിൽ രേഖപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.
- എ)⁴³ ക്യാരി ബാഗും ബ്രാന്റ് ഉടമ ഉപയോഗിക്കുന്ന പ്ലാസ്റ്റിക് പാക്കേജിംഗിലും: നിർമ്മാതാവിന്റെ/ഉത്പാദകന്റെ അല്ലെങ്കിൽ ബ്രാന്റ് ഉടമയുടെ പേര്: രജിസ്ട്രേഷൻ നമ്പർ, ക്യാരി ബാഗ്, പ്ലാസ്റ്റിക് പാക്കേജിംഗ് എന്നിവയുടെ കാര്യത്തിൽ ആയതിന്റെ കനം.

ഈ വ്യവസ്ഥ താഴെ പറയുന്നവയ്ക്ക് ബാധകമല്ല:

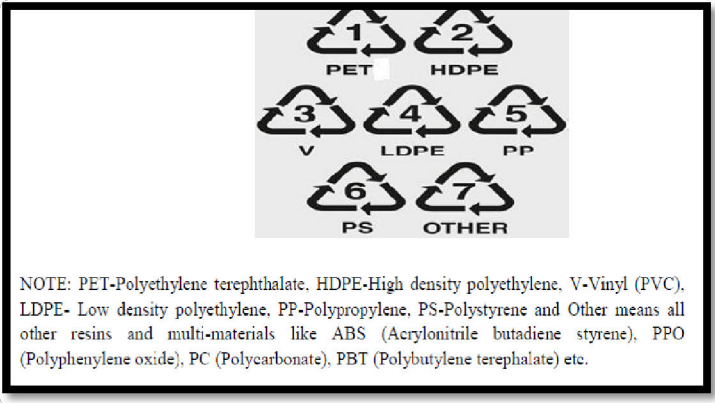
- ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്ന സാധനങ്ങളുടെ പ്ലാസ്റ്റിക് പാക്കേജിംഗ്.
- Legal Metrology Packaged Commodities Rules, 2011 ലെ ചട്ടം 26 ന്റെ പരിധിയിൽ വരുന്ന കേസുകൾക്ക്, കേന്ദ്ര മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെ അംഗീകാരത്തിനുശേഷം.
- ഈ ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരമുള്ള വിവരം സാങ്കേതികമായി പ്രിന്റ് ചെയ്യാൻ സാധ്യമല്ലാത്ത സന്ദർഭങ്ങളിൽ, കേന്ദ്ര മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെ അംഗീകാരത്തിനുശേഷം.
- റിജിഡ് പ്ലാസ്റ്റിക് പാക്കേജിംഗ്⁴⁴.

⁴² 2021 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ (G.S.R.571(E) dated 12-08-2021) പ്രകാരം ചട്ടം (11(1)) ൽ 'പ്ലാസ്റ്റിക് പാക്കേജിംഗിലും' എന്നു കൂടി കൂട്ടിച്ചേർത്തു.

⁴³ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) ചട്ടം 11 ലെ ഉപചട്ടം (1) ലെ ഖണ്ഡം (a) പുതുക്കിച്ചേർത്തു.

⁴⁴ 2023 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 318(E) dated 27-04-2023) ചട്ടം 11 ലെ ഉപചട്ടം (1) ലെ ഖണ്ഡം (a) യിലെ ഉപഖണ്ഡം iii ന് താഴെ 'റിജിഡ് പ്ലാസ്റ്റിക് പാക്കേജിംഗ്' എന്ന് കൂടി ചേർത്തു.

- ബി) ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്ന സാധനങ്ങളുടെ മൾട്ടി ലേയർ പാക്കേജിംഗ് ഒഴികെയുള്ള⁴⁵ മൾട്ടി ലേയർ പാക്കേജിംഗ്: നിർമ്മാതാവിന്റെ അല്ലെങ്കിൽ ബ്രാന്റ് ഉടമയുടെ⁴⁶ പേര്, രജിസ്ട്രേഷൻ നമ്പർ.
 - സി) കമ്പോസ്റ്റബിൾ പ്ലാസ്റ്റിക് കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ക്യാരി ബാഗുകൾ: നിർമ്മാതാവിന്റെ⁴⁷ പേര്, സർട്ടിഫിക്കറ്റ് നമ്പർ
 - ഡി)⁴⁸ ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്ന ക്യാരി ബാഗുകൾ അല്ലെങ്കിൽ മൾട്ടിലേയർ പാക്കേജിംഗ് അല്ലെങ്കിൽ പ്ലാസ്റ്റിക് പാക്കേജിംഗ് എന്നിവ തനിച്ചോ ഉൽപ്പന്നങ്ങളോടുകൂടിയോ ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്ന ആൾ അല്ലെങ്കിൽ നിർമ്മാതാവ് അല്ലെങ്കിൽ ബ്രാന്റ് ഉടമ ഖണ്ഡം എ, ബി എന്നിവയിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പാലിക്കേണ്ടതാണ്.
- 2) റീസൈക്കിൾ ചെയ്ത ക്യാരി ബാഗുകളിൽ “recycled” എന്ന ലേബൽ പതിക്കുകയോ മാർക്ക് ചെയ്യുകയോ ചെയ്യേണ്ടതാണ്. ആയത് Indian Standard: IS 14534: 1998 (Guidelines for Recycling of Plastics) ന് അനുസൃതമായിരിക്കേണ്ടതാണ്.

⁴⁵ 2021 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ (G.S.R.571(E) dated 12-08-2021) പ്രകാരം ചട്ടം (11(1)) ലെ ഖണ്ഡം 'ബി' യിൽ ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്ന സാധനങ്ങളുടെ മൾട്ടി ലേയർ പാക്കറ്റ് ഒഴികെയുള്ള എന്ന് കൂടി ചേർത്തു.

⁴⁶ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) ചട്ടം 11 ലെ ഉപചട്ടം (1) ലെ ഖണ്ഡം (b) പുതുക്കിപ്പേർത്തു (പ്രാബല്യം: 01-01-2023 മുതൽ).

⁴⁷ 2021 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ (G.S.R.571(E) dated 12-08-2021) പ്രകാരം ചട്ടം (11(1)) ലെ ഖണ്ഡം 'സി' യിൽ നിർമ്മാതാവിന്റെ എന്ന് കൂടി ചേർത്തു.

⁴⁸ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) ചട്ടം 11 ലെ ഉപചട്ടം (1) ൽ ഖണ്ഡം (d) ഉൾപ്പെടുത്തി.

- കമ്പോസ്റ്റബിൾ പ്ലാസ്റ്റിക് കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ഓരോ ക്യാരി ബാഗിലും “compostable” എന്ന ലേബൽ പതിക്കേണ്ടതാണ്. ആയത് Indian Standard: IS or ISO 17088:2008 (Specifications for Compostable Plastics) ന് അനുസൃതമായിരിക്കേണ്ടതാണ്.

12. നിയുക്ത അധികാരികൾ (Prescribed authority)

(1) മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡ്/സമിതി

നിർമ്മാതാക്കളുടെ രജിസ്ട്രേഷൻ, പ്ലാസ്റ്റിക് ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെയും മൾട്ടി ലേയർ പാക്കേജിംഗിന്റെയും ഉൽപാദനം, പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യങ്ങളുടെ സംസ്കരണം, നിർമ്മാർജ്ജനം എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഈ ചട്ടങ്ങളിലെ വ്യവസ്ഥകൾ നടപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള അധികാരം കേന്ദ്ര മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്⁴⁹ അല്ലെങ്കിൽ സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്/സമിതിക്ക് ആയിരിക്കുന്നതാണ്.

(2) സംസ്ഥാന നഗര വികസന സെക്രട്ടറി

മാലിന്യ ഉൽപാദകരുടെ മാലിന്യ പരിപാലനം, പ്ലാസ്റ്റിക് ക്യാരി ബാഗുകൾ, പ്ലാസ്റ്റിക് ഷീറ്റുകൾ, പ്ലാസ്റ്റിക് കവറുകൾ, മൾട്ടി ലേയർ പാക്കേജിംഗ് മുതലായവയുടെ ഉപയോഗം, നിയന്ത്രണം, നിരോധനം⁵⁰, എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഈ ചട്ടങ്ങളിലെ വ്യവസ്ഥകൾ നടപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള അധികാരി നഗര വികസന സെക്രട്ടറി ആയിരിക്കുന്നതാണ്.

⁴⁹ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) ചട്ടം 11 ലെ ഉപചട്ടം (1) ൽ കേന്ദ്ര മലിനീകരണ ബോർഡ് എന്നു കൂടി ചേർത്തു.

⁵⁰ 2021 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ (G.S.R.571(E) dated 12-08-2021) പ്രകാരം ഉപചട്ടം (12(2)) ൽ നിയന്ത്രണം, നിരോധനം എന്ന് കൂടി ചേർത്തു.

(3) ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്

മാലിന്യ ഉൽപാദകരുടെ മാലിന്യ പരിപാലനം, പ്ലാസ്റ്റിക് ക്യാരി ബാഗുകൾ, പ്ലാസ്റ്റിക് ഷീറ്റുകൾ, പ്ലാസ്റ്റിക് കവറുകൾ, മൾട്ടി ലേയർ പാക്കേജിംഗ് മുതലായവയുടെ ഉപയോഗം, നിയന്ത്രണം, നിരോധനം⁵¹, എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഈ ചട്ടങ്ങളിലെ വ്യവസ്ഥകൾ സംസ്ഥാനത്തെ അല്ലെങ്കിൽ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തെ ഗ്രാമീണ മേഖലയിൽ നടപ്പാക്കുന്നതിനുള്ളതിനുള്ള അധികാര സ്ഥാനം ബന്ധപ്പെട്ട ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് ആയിരിക്കുന്നതാണ്.

(4) സഹായം തേടൽ

ഈ ചട്ടങ്ങളുടെ നടത്തിപ്പിനായി സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിനും/കമ്മിറ്റിക്കും ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിനും ബന്ധപ്പെട്ട ജില്ലാ മജിസ്ട്രേറ്റിന്റെ/ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണറുടെ സഹായം തേടാവുന്നതാണ്.

13. നിർമ്മാതാക്കൾ, പുനഃചംക്രമണം ചെയ്യുന്നവർ, ഉല്പാദകർ എന്നിവരുടെ രജിസ്ട്രേഷൻ (Registration of producer, recyclers and manufacturer)

ക്യാരി ബാഗുകൾ, പുനഃചംക്രമണം ചെയ്ത പ്ലാസ്റ്റിക് ബാഗുകൾ, മൾട്ടി ലേയർ പാക്കേജിംഗ്

- ⁵² ഒന്നോ രണ്ടോ സംസ്ഥാനത്തോ കേന്ദ്ര ഭരണ പ്രദേശത്തോ പ്രവർത്തിക്കുന്നവർ ബന്ധപ്പെട്ട സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെ അല്ലെങ്കിൽ കേന്ദ്ര ഭരണ പ്രദേശത്തെ മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ കമ്മിറ്റിയുടെയും രണ്ടിൽ കൂടുതൽ സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ/കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നവർ കേന്ദ്ര മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെയും രജിസ്ട്രേഷൻ ഇല്ലാതെ ഏതൊരാളും ക്യാരി ബാഗുകൾ, പുനഃചംക്രമണം

⁵¹ 2021 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ (G.S.R.571(E) dated 12-08-2021) പ്രകാരം ഉപചട്ടം (12(3)) ൽ നിയന്ത്രണം, നിരോധനം എന്ന് കൂടി ചേർത്തു.

⁵² 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) ചട്ടം 13 ലെ ഉപചട്ടം (1) പുതുക്കിപ്പേർത്തു.

ചെയ്ത പ്ലാസ്റ്റിക് ബാഗുകൾ, മൾട്ടി ലെയർ പാക്കേജിംഗ് എന്നിവ നിർമ്മിക്കുവാൻ പാടുള്ളതല്ല. (13(1))

- നിർമ്മാതാവ് അല്ലെങ്കിൽ ഇറക്കുമതിക്കാരൻ⁵³ അല്ലെങ്കിൽ ബ്രാൻറ് ഉടമ രജിസ്ട്രേഷനുള്ള/പുതുക്കുന്നതിനുള്ള അപേക്ഷ⁵⁴ ഷെഡ്യൂൾ-II ലെ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ അനുസരിച്ച്⁵⁵ ഫോറം-I ൽ നൽകേണ്ടതാണ്. ഒന്നോ രണ്ടോ സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ/കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നവർ സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിനും/കമ്മിറ്റിക്കും രണ്ടിൽ കൂടുതൽ സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ/കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നവർ കേന്ദ്ര മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിനുമാണ് അപേക്ഷ നൽകേണ്ടത്.⁵⁶ (13(2))

പുനഃപ്രകാശനം, മാലിന്യ സംസ്കരണം

പുനഃപ്രകാശനമോ മാലിന്യ സംസ്കരണമോ നടത്തുകയോ നടത്തുവാൻ ലക്ഷ്യമിടുകയോ ചെയ്യുന്ന ഏതൊരാളും രജിസ്ട്രേഷനു വേണ്ടിയോ ആയത് പുതുക്കുന്നതിനു വേണ്ടിയോ ഉള്ള അപേക്ഷ ഫോറം-II ൽ ഷെഡ്യൂൾ-II ലെ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ അനുസരിച്ച്⁵⁷ സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്/കമ്മിറ്റിക്ക് നൽകേണ്ടതാണ്. (13(3))

⁵³ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) ചട്ടം 13 ലെ ഉപചട്ടം (2) ൽ 'ഇറക്കുമതിക്കാരൻ' എന്ന് കൂടി ചേർത്തു.

⁵⁴ 2023 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 318(E) dated 27-04-2023) ചട്ടം 13 ലെ ഉപചട്ടം (2) ൽ പുതുക്കുന്നതിനുള്ള അപേക്ഷ എന്ന് കൂടി ചേർത്തു.

⁵⁵ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) ചട്ടം 13 ലെ ഉപചട്ടം (2) ൽ 'ഷെഡ്യൂൾ-II ലെ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ അനുസരിച്ച്' എന്ന് കൂടി ചേർത്തു.

⁵⁶ 2018 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ (G.S.R 285(E) dated 27-03-2018 പ്രകാരം ചട്ടം 13(2) പുതുക്കിപ്പേർത്തു.

⁵⁷ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) ചട്ടം 13 ലെ ഉപചട്ടം (3) ൽ 'ഷെഡ്യൂൾ-II ലെ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ അനുസരിച്ച്' എന്ന് കൂടി ചേർത്തു.

പ്ലാസ്റ്റിക് അസംസ്കൃത വസ്തുവായി ഉപയോഗിക്കുന്ന ഉല്പാദകൻ

പ്ലാസ്റ്റിക് അസംസ്കൃത വസ്തുവായി ഉപയോഗിക്കുന്ന ഏതൊരു ഉല്പാദകനും രജിസ്ട്രേഷനു വേണ്ടിയോ ആയത് പുതുക്കുന്നതിനു വേണ്ടിയോ ഉള്ള അപേക്ഷ ഫോറം-III ൽ സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്/കമ്മിറ്റിക്ക് നൽകേണ്ടതാണ്. (13(4))

രജിസ്ട്രേഷൻ, രജിസ്ട്രേഷൻ പുതുക്കി നൽകൽ

Water (Prevention and Control of Pollution) Act, 1974 (6 of 1974) and the Air (Prevention and Control of Pollution) Act, 1981 (14 of 1981) പ്രകാരം സാധുത യുള്ള സമ്മതപത്രം, ജില്ലാ വ്യവസായ കേന്ദ്രത്തിൽ നിന്നോ ഈ ആവശ്യത്തി നായി ചുമതലപ്പെടുത്തിയ ഏജൻസിയിൽ നിന്നോ ഉള്ള രജിസ്ട്രേഷൻ സർട്ടി ഫിക്കറ്റ് എന്നിവ ഇല്ലാതെ സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡ്/കമ്മിറ്റി പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ പുനഃക്രമണ, സംസ്കരണ യൂണിറ്റുകൾക്ക് രജിസ്ട്രേഷൻ അനുവദിക്കുകയോ പുതുക്കി നൽകുകയോ ചെയ്യുവാൻ പാടുള്ളതല്ല. (13(5))

13(6): ഒഴിവാക്കി⁵⁸

- രജിസ്ട്രേഷനുള്ള അപേക്ഷ ലഭ്യമായതിനുശേഷം ആവശ്യമായ അന്വേഷണം നടത്തിയതിനുശേഷം തൃപ്തികരമാണെങ്കിൽ രജിസ്ട്രേഷൻ നൽകേണ്ടതാണ്. (13(7))
- സമ്പൂർണ്ണ അപേക്ഷ ലഭ്യമായി തൊണ്ണൂറു ദിവസത്തിനകം സംസ്ഥാന മലിനീ കരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡ്/കമ്മിറ്റി രജിസ്ട്രേഷൻ അനുവദിക്കുന്നതിൽ തീരു മാനം കൈക്കൊള്ളേണ്ടതാണ്. (13(8))
- നിർമ്മാതാവിന്റെ തുടർ ഉത്തരവാദിത്ത രജിസ്ട്രേഷൻ ഉള്ള നിർമ്മാതാ വിന്റെയോ ഇറക്കുമതിക്കാരന്റെയോ ബ്രാൻ്റ് ഉടമയുടെയോ അഭ്യർത്ഥന

⁵⁸ 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) ചട്ടം 13 ലെ ഉപചട്ടം (6) ഒഴിവാക്കി.

പ്രകാരം മാത്രമേ ഈ ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം അനുവദിച്ച നിലവിലുള്ള രജിസ്ട്രേഷൻ മാറ്റുവാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. (13(9)(a))⁵⁹

- രജിസ്ട്രേഷന്റെ കാലാവധി തുടക്കത്തിൽ ഒരു വർഷം ആയിരിക്കുന്നതും അസാധുവാക്കുകയോ സസ്പെന്റ് ചെയ്യുകയോ റദ്ദാക്കുകയോ ചെയ്യാത്ത പക്ഷം പിന്നീട് മൂന്ന് വർഷത്തേക്ക് കൂടി അനുവദിക്കുന്നതായിരിക്കും. (13(9)(b))⁶⁰
- രജിസ്ട്രേഷൻ അസാധുവാക്കുകയോ സസ്പെന്റ് ചെയ്യുകയോ റദ്ദാക്കുകയോ ചെയ്യുന്നതിനു മുമ്പ് നിർമ്മാതാവിനോ വ്യക്തിക്കോ പറയുവാനുള്ളത് കേൾക്കുവാൻ അവസരം നൽകേണ്ടതാണ്. (13(10))
- രജിസ്ട്രേഷൻ സർട്ടിഫിക്കറ്റിന്റെ സാധുതാ കാലയളവിന് നൂറ്റി ഇരുപത് ദിവസം മുൻപെങ്കിലും രജിസ്ട്രേഷൻ പുതുക്കുന്നതിനുള്ള അപേക്ഷ സമർപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. (13(11))

14. ചില്ലറ വ്യാപാരികളുടേയും തെരുവ് കച്ചവടക്കാരുടേയും ഉത്തരവാദിത്തം (Responsibility of retailers and street vendors)

- ചട്ടങ്ങളിൽ നിഷ്കർഷിച്ചതു പ്രകാരം നിർമ്മിക്കപ്പെടാത്തതോ ലേബൽ പതിക്കാത്തതോ മാർക്ക് ചെയ്യാത്തതോ ആയ ക്യാരി ബാഗുകൾ, പ്ലാസ്റ്റിക് ഷീറ്റുകൾ, മൾട്ടി ലെയർ പാക്കേജിംഗുകൾ എന്നിവയിൽ ചില്ലറ വ്യാപാരികളോ തെരുവ് കച്ചവടക്കാരോ ഉപഭോക്താക്കൾക്ക് ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ വിൽക്കുവാനോ നൽകുവാനോ പാടുള്ളതല്ല.

⁵⁹ 2023 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 318(E) dated 27-04-2023) ചട്ടം 19 ലെ ഉപചട്ടം (9) ൽ ഖണ്ഡം (a) കൂട്ടിച്ചേർത്തു.

⁶⁰ 2023 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 318(E) dated 27-04-2023) ചട്ടം 19 ലെ ഉപചട്ടം (9) ൽ ഖണ്ഡം (b) കൂട്ടിച്ചേർത്തു.

- ചട്ടപ്രകാരമല്ലാതെ സാധനങ്ങൾ വിൽക്കുകയോ വിതരണം ചെയ്യുകയോ ചെയ്യുന്ന ചില്ലറ വ്യാപാരികളും തെരുവ് കച്ചവടക്കാരും തദ്ദേശ സ്ഥാപനത്തിന്റെ ബൈലോ പ്രകാരമുള്ള പിഴ ഒടുക്കുവാൻ ബാധ്യസ്ഥരായിരിക്കുന്നതാണ്.

15. ക്യാരി ബാഗുകൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നവർക്കുള്ള രജിസ്ട്രേഷൻ ഫീസ്

- ചട്ടം 15 ഒഴിവാക്കി. ⁶¹

16. സംസ്ഥാനതല മോണിറ്ററിംഗ് സമിതി (State Level Monitoring Committee)

ഈ ചട്ടങ്ങൾ നടപ്പാക്കുന്നത് വിലയിരുത്തുന്നതിനായി സംസ്ഥാനതലത്തിൽ/കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിൽ നഗര വികസന വകുപ്പിന്റെ സെക്രട്ടറി ചെയർമാനായി ഒരു ഉപദേശക സമിതി രൂപീകരിക്കേണ്ടതാണ്. ആറു മാസത്തിലൊരിക്കലെങ്കിലും സമിതി യോഗം ചേരേണ്ടതാണ്. ആവശ്യമെങ്കിൽ വിദഗ്ദ്ധരെ യോഗത്തിലേക്ക് ക്ഷണിക്കാവുന്നതാണ്.

(അംഗങ്ങളുടെ വിശദാംശങ്ങൾക്ക് ചട്ടം കാണുക)

17. വാർഷിക റിപ്പോർട്ടുകൾ (Annual reports)

റിപ്പോർട്ട് ഫോറം നമ്പർ	ഉള്ളടക്കം	സമയ പരിധി
IV	<ul style="list-style-type: none"> • പ്ലാസ്റ്റിക് പുനഃചംക്രമണം നടത്തുന്നവർ, സംസ്കരണം നടത്തുന്നവർ എന്നിവർ ബന്ധപ്പെട്ട തദ്ദേശ സ്ഥാപനത്തിന് വാർഷിക റിപ്പോർട്ട് സമർപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. • സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്/കമ്മിറ്റിക്ക് പകർപ്പ് നൽകേണ്ടതാണ്. 	ഏപ്രിൽ 30

⁶¹ G.S.R 285(E) dated 27-03-2018 പ്രകാരം ചട്ടം 15 ഒഴിവാക്കി.

<p>V</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ഓരോ തദ്ദേശ സ്ഥാപനവും വാർഷിക റിപ്പോർട്ട് തയ്യാറാക്കി നഗര വികസന വകുപ്പ് സെക്രട്ടറിക്ക് സമർപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. • സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്/കമ്മിറ്റിക്ക് പകർപ്പ് നൽകേണ്ടതാണ്. 	<p>ജൂൺ 30</p>
<p>VI</p>	<ul style="list-style-type: none"> • സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡ്/കമ്മിറ്റി വാർഷിക റിപ്പോർട്ട് തയ്യാറാക്കി കേന്ദ്ര മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന് (CPCB) സമർപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. 	<p>ജൂലൈ 31</p>
<p>കോഡീകരിച്ച വാർഷിക റിപ്പോർട്ട്</p>	<ul style="list-style-type: none"> • കേന്ദ്ര മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡ് കോഡീകരിച്ച വാർഷിക റിപ്പോർട്ട് തയ്യാറാക്കി ശുപാർശകൾ സഹിതം കേന്ദ്ര സർക്കാരിന് സമർപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. 	<p>ഓഗസ്റ്റ് 31</p>

18. പാരിസ്ഥിതിക നഷ്ടപരിഹാരം ഏർപ്പെടുത്തൽ (Imposition of Environmental Compensation)⁶²

ഈ ചട്ടങ്ങളിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പാലിക്കാത്ത വ്യക്തികളിൽ നിന്ന് കേന്ദ്ര മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾക്ക് അനുസൃതമായി polluter pays principle അടിസ്ഥാനമാക്കി പാരിസ്ഥിതിക നഷ്ടപരിഹാരം ഈടാക്കാവുന്നതാണ്.

⁶² 2022 ലെ ഭേദഗതി ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (G.S.R. 522(E) dated 06-07-2022) ചട്ടം 18 കൂട്ടി ചേർത്തു.

അനുബന്ധങ്ങൾ

ഔദ്യോഗികങ്ങൾ

ഔദ്യോഗികങ്ങൾ	വിശദാംശം
I (ചട്ടം 10)	ഡീഗ്രേഡബിൾ പ്ലാസ്റ്റിക് സാമഗ്രികൾക്കുള്ള വിവിധ ഇന്ത്യൻ സ്റ്റാൻഡേർഡുകൾ
II (ചട്ടം 9(1))	Guidelines on Extended Producer Responsibility for Plastic Packaging (Included vide G.S.R. 133(E) dated 16-02-022)

(വിശദാംശങ്ങൾക്ക് അസ്സൽ അനുബന്ധങ്ങൾ കാണുക)

ഫോറങ്ങൾ

ഫോറം	വിശദാംശം
I (ചട്ടം 13(2))	നിർമ്മാതാക്കൾ/ബ്രാൻഡ് ഉടമകൾ എന്നിവർക്കുള്ള രജിസ്ട്രേഷനുള്ള അപേക്ഷാ ഫോറം.
II (ചട്ടം 13(3))	പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിൽ/പുനഃചംക്രമണത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടിട്ടുള്ള യൂണിറ്റുകൾക്കുള്ള രജിസ്ട്രേഷനുള്ള അപേക്ഷാ ഫോറം.
III (ചട്ടം 13(4))	പ്ലാസ്റ്റിക് അസംസ്കൃത വസ്തുക്കളുടെ നിർമ്മാതാക്കൾക്കുള്ള രജിസ്ട്രേഷനുള്ള അപേക്ഷാ ഫോറം.
IV (ചട്ടം 17(1))	പ്ലാസ്റ്റിക് റീസൈക്ലിംഗ്/പ്ലാസ്റ്റിക് സംസ്കരണ സംവിധാനം നടത്തുന്ന വർ തദ്ദേശ സ്ഥാപനത്തിന് സമർപ്പിക്കേണ്ട വാർഷിക റിപ്പോർട്ടിന്റെ മാതൃക.
V (ചട്ടം 17(2))	തദ്ദേശ സ്ഥാപനം തയ്യാറാക്കി സമർപ്പിക്കേണ്ട വാർഷിക റിപ്പോർട്ടിന്റെ മാതൃക.
VI	സംസ്ഥാനതല വാർഷിക റിപ്പോർട്ടിന്റെ മാതൃക.

(വിശദാംശങ്ങൾക്ക് അസ്സൽ ഫോറങ്ങൾ കാണുക)

- ഇത് ഒരു ഔദ്യോഗിക കൈപ്പുസ്തകം അല്ലാത്തതിനാൽ അസ്സൽ ചട്ടങ്ങൾ കൂടി പരിശോധിച്ച് തീരുമാനങ്ങൾ എടുക്കുവാൻ ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്.
- പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ പരിപാലനത്തിനും സംസ്കരണത്തിനുമായി സംസ്ഥാന സർക്കാർ പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുള്ള വിവിധ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങളും ഉത്തരവുകളും ഈ ചട്ടങ്ങളുമായി കൂട്ടിച്ചേർത്ത് വായിച്ച് പ്രായോഗിക തീരുമാനം കൈക്കൊള്ളുവാൻ ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്.

S. No.	Symbol	Short Name	Scientific Name	Uses
1		PET	Polyethylene terephthalate	Soft drink bottles, furniture, carpet, paneling etc.
2		HDPE	High-density polyethylene	Bottles, carry bags, milk pouches, recycling bins, agricultural pipe, base cups, playground equipment etc.
3		PVC	Polyvinyl chloride	Pipe, Window profile, fencing, flooring, shower curtains, lawn chairs, non-food bottles and children's toys etc.
4		LDPE	Low-density polyethylene	Plastic bags, various containers, dispensing bottles, wash bottles, tubing etc.
5		PP	Polypropylene	Auto parts, industrial fibers, food containers, dishware etc.
6		PS	Polystyrene	Cafeteria trays, plastic utensils, toys, video cassettes and cases, clamshell containers, insulation board etc.
7		0	Other	Thermoset Plastics, Multilayer and Laminates, Bakelite, Polycarbonate, Nylon SMC, FRP etc.

നന്ദി.....

എഡിറ്റിംഗിന് സഹായിച്ച കെ.എസ്.എ.ഡി യിലെ ഓഡിറ്റ് ഓഫീസർ ശ്രീമതി.കെ.വി.സുസ്മിതയ്ക്ക്.....

ഈ കൈപ്പുസ്തകം തയ്യാറാക്കുവാൻ പ്രേരിപ്പിച്ച നവകേരള മിഷൻ ജില്ലാ കോ-ഓർഡിനേറ്റർ ശ്രീ.സെയ്തലവി സാറിന്, ഐ.കെ.എം ഡൊമെയിൻ എക്സ്പെർട്ട് ശ്രീ.രാജേഷ് ടി വർഗ്ഗീസ് സാറിന്

തയ്യാറാക്കിയത്

സി.എസ്.സന്തോഷ്,
ഓഡിറ്റ് ഓഫീസർ(ഹയർ ഗ്രേഡ്),
കേരള സംസ്ഥാന ഓഡിറ്റ് വകുപ്പ്
ജില്ലാ ഓഡിറ്റ് കാര്യാലയം, പാലക്കാട്
9447594110
cscholayilttm@gmail.com

സ്വകാര്യ ആവശ്യത്തിനായി തയ്യാറാക്കിയ കൈപ്പുസ്തകം

പാലക്കാട്,
09-09-2023

